

DOI: 10.11649/sfps.2018.026

Jewhenija Karpiłowska
(Instytut Języka Ukraińskiego
Narodowej Akademii Nauk Ukrainy, Kijów)

Zofia Rudnik-Karwatowa
(Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, Warszawa)

***Wortbildung und Internet / Словообразование
u интернет / Tvorba riječi i internet***
**(Institut für Slavistik der Karl-Franzens-
-Universität Graz, 22–25.03.2016).**

**XVII Międzynarodowa Konferencja
Naukowa Komisji Słowotwórczej
przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów**

W dniach 22–25 marca 2016 roku odbyła się w Grazu XVII Międzynarodowa Konferencja Naukowa Komisji Słowotwórczej przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów na temat *Wortbildung und Internet/Словообразование u интернет/ Tvorba riječi i internet*. Jej organizatorami byli: członek Komisji Słowotwórczej, profesor Instytutu Sławistyki Uniwersytetu Karla Franza w Grazu Branko Tošović

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 3.0 PL License (creativecommons.org/licenses/by/3.0/pl/), which permits redistribution, commercial and non-commercial, provided that the article is properly cited. © The Author(s) 2018.

Publisher: Institute of Slavic Studies, Polish Academy of Sciences
[Wydawca: Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk]

i pracownik tego Instytutu doktor Arno Voniš. Zgodnie z programem konferencji wygłoszone zostały 34 referaty, w tym 24 autorstwa członków Komisji, a 10 – zaproszonych gości. Uczestnicy konferencji reprezentowali ośrodki naukowe z 13 krajów: Austrii, Białorusi, Bośni i Hercegowiny, Chorwacji, Czarnogóry, Czech, Francji, Macedonii, Polski, Rosji, Serbii, Słowenii i Ukrainy.

Temat konferencji był omawiany w szerokim spektrum problemów dotyczących słowotwórstwa w komunikacji internetowej na materiale poszczególnych języków słowiańskich i z perspektywy porównawczej. Od początku XXI wieku nastąpiły duże zmiany związane z przenoszeniem komunikacji językowej do środowiska cyfrowego. W związku z tym pojawiają się bardzo istotne są pytania. Jak język wchodzi do nowego środowiska komunikacyjnego i jak się w nim rozwija? Jakie zmiany obserwujemy w słowotwórstwie? W jakich sferach użycia? Jakie zmiany obserwujemy w gatunkach? Jakie nowe gatunki internetowe się pojawiają? Jak środowisko cyfrowe wpływa na codzienną komunikację – na dialog, czytanie, naukę języka? Problemy te znalazły się w centrum zainteresowania referentów, omawiano je szeroko i szczegółowo z różnych perspektyw badawczych stosowanych w słowotwórstwie (derywatologii).

W pierwszym dniu konferencji na posiedzeniu plenarnym wygłoszone zostały 3 referaty.

Branko Tošović (Graz) w referacie *Словообразование в интернете, интернет в словообразовании* przedstawił zmiany w kształtującym się dynamicznie od początku XXI wieku nowym kierunku językoznawstwa, a mianowicie językoznawstwie internetowym, inaczej: lingwistyce sieci (*интернет-лингвистика*). Autor zwrócił uwagę na pogłębiającą się dyfuzję języka i internetu, sprzyjającą tworzeniu i rozwojowi nowych form internetu i nowych form sieciowych języka. Skoncentrował się na strukturze sieciowego słowotwórstwa, tworzeniu nowych wyrazów w czasie realnym, korpusie dla jego realizacji, analizie nowych wyrazów tworzonych w internecie za pomocą starych i nowych środków i sposobów derywacyjnych, a także analizie funkcjonowania neologizmów w internecie.

Alaksandr Łukaszaniec (Аляксандр Лукашанец, Mińsk) wystąpił z referatem *Інтэрнэт-прастора як база даследавання словаўтварэння: магчымасці і „падводныя рыфы”* omawiającym zasoby internetowe jako podstawę dla teoretycznych i szczegółowych (materiałowych) badań słowotwórstwa słowiańskiego. Możliwości informacyjne internetu autor przedstawił w trzech zasadniczych grupach: 1) jako bazę teoretyczno-metodologiczną przestrzeni internetowej, zapewniającą operatywny dostęp do literatury naukowej z zakresu słowotwórstwa; 2) jako materiałową bazę badawczą w dziedzinie słowotwórstwa; 3) jako

działalność mowną w internecie, stanowiącą swego rodzaju piśmienną (graficzną) rejestrację mowy ustnej i mającą duże znaczenie dla badania tendencji rozwoju systemu języka, w tym i słowotwórstwa. Korzystanie z tych możliwości pozwala badaczom zaoszczędzić czas oraz wyczerpująco i wielostronnie zanalizować interesujące ich problemy. Jednocześnie nieprzygotowany badacz może natknąć się na „rafy”, do których należą m.in. problem wyboru potrzebnej informacji z nieograniczonego jej zakresu, brak pełnej i uporządkowanej informacji, niedostateczny obiektywizm informacji, anonimowość wielu naukowych danych i ich wolny przekaz, a także problem moralno-etyczny związany z prawami autorskimi do wykorzystywanych prac.

Następnie głos zabrał **Arno Wonisch** (Graz), który w swoim wystąpieniu *Грацкие проекты* zapoznał słuchaczy z realizowanymi w Instytucie Sławiistyki na Uniwersytecie w Graz projektami naukowymi. W efekcie tych prac niewielkiego zespołu powstało bardzo dużo publikacji, z którymi można było się zapoznać w czasie 4-dniowej konferencji.

Po zakończeniu posiedzenia plenarnego obrady konferencji odbywały się bez podziału na sekcje tematyczne. Porządek sesji ustanowiono według kryterium formalnego, tzn. według kolejności alfabetycznej nazwisk referentów. Wyjątek stanowiły wystąpienia polskich badaczy, które odbyły się drugiego dnia konferencji. Kolejność tę zachowujemy w niniejszym omówieniu.

Milan Ajdžanović (Nowy Sad) w referacie *Именице с обележјем [особа +] у језику младих корисника интернета* omówił rolę nowo tworzonych nazw osób w komunikacji młodych serbskich użytkowników forów i czatów. Autor rozpatrzył i zilustrował licznymi przykładami różne sposoby tworzenia takich neologizmów rzeczownikowych (afiksację, kompozycję, derywację semantyczną). Oceniał je zarówno pozytywnie (*боготата* – kalka z ang. *godfather*), jak i negatywnie (*панучар* ‘pantoflarz’).

Referat **Lidii Arizankowskiej** (Лидија Аризанковска, Скопје) *Зборообразувањето и интернет-комуникацијата (врз примери од македонскиот јазик)* był poświęcony wpływowi internetu na proces tworzenia nowych wyrazów w różnych stylach funkcjonalnych współczesnego języka macedońskiego. Autorka skoncentrowała się na plusach i minusach komunikacji internetowej, która według niej z jednej strony umożliwia aktywne tworzenie wyrazów, dynamikę norm słowotwórczych oraz powstawanie nowych środków i sposobów słowotwórczych pod wpływem kontaktów z językiem angielskim, z drugiej – powoduje rozluźnienie norm standardu literackiego, przede wszystkim w sferze wyrazów pochodnych słowotwórczo.

Ivana Bozděchová (Praga) w referacie *Slovotvorná regulérnost a anomálie kompozičních prostředků a postupů v internetových textech* omówiła problemy dotyczące regularności i anomalii słowotwórczych w nowych – w tym i okazjonalnych – nazwach typu kompozitów (szczególnie quasi-kompozitów) we współczesnych czeskich tekstach internetowych, uwzględnionych w korpusie SYN2013PUB Czeskiego Korpusu Narodowego (Českého národního korpusu). Liczba, wariantywność formalna i kreatywność quasi-kompozitów bardzo różni je od nazw w tekstach prymarnie nieinternetowych, np. nazw produktów i wytworów. Tworzenie tego typu struktur w czeszczyźnie stanowi anomalię, jednak mimo to stają się one modelem tworzenia nowych formacji i ich użycia w niektórych sferach komunikacyjnych, w tym w internecie. Wiele z nich powstaje pod stale rosnącym wpływem języka angielskiego i jego modeli słowotwórczych, przyciągając uwagę swoją kreatywnością. Szerzenie się tego typu struktur głównie od obcych komponentów świadczy o umacnianiu się ich w czeszczyźnie.

Rajna Dragičević i Miloš Utvić (Belgrad) w wystąpieniu *Префиксоиди у српском и руском језику на материјалу интернет-сајтова* przedstawili frekwencję użycia 11 prefiksoidów w języku serbskim: *супер-, видео-, ауто-, авио-, медија-, нано-, мега-, мулти-, аудио-, мини-, хипер-* na podstawie materiału zebranego z popularnych mediów i młodzieżowych stron internetowych w latach 2005–2015. Dane te autorzy porównali z frekwencją tychże prefiksoidów w tekstach gazety codziennej „Политика” za okres 1990–2000, dostępnych w korpusie elektronicznego języka serbskiego, który jest tworzony na Wydziale Matematycznym Uniwersytetu Belgradzkiego. Dane dotyczące użycia prefiksoidów w języku serbskim pod koniec XX i na początku XXI wieku zostały następnie porównane z użyciem odpowiedników prefiksoidalnych w języku rosyjskim na podstawie materiału zebranego i opisanego w pracy D. W. Oriechowa (Д. В. Орехов).

Referenci **Christine Hénault i Serguei Sakhno** (Reuil-Malmaison) w wystąpieniu *Чем супермаркет-ск-ий чай лучше супермаркет-н-ого?* przedstawili ważny problem wyboru modelu słowotwórczego z szeregu synonimicznych. Na przykładzie nowych przymiotników tworzonych od zapożyczonego rzeczownika *супермаркет* autorzy rozważali status przymiotników względnych (relacyjnych) i relacyjno-jakościowych w języku rosyjskim, próbując w rozmaitych kontekstach znaleźć połączenia, które pozwoliłyby zdiagnozować różnice semantyczne między przymiotnikami z sufiksami *-н(ый)*, *-ов(ой)/-ев(ой)*, *-овск(ий)*, *-ск(ий)*. W przeprowadzonym badaniu oparto się na już ustabilizowanych w języku rosyjskim opozycjach przymiotników typu *вольная жизнь – волевой человек*.

Referat **Jewhenii Karpiłowskiej** (Євгенія Карпіловська, Kijów) *Словотворення в українськомовному «кресленні» Інтернету* poświęcony był słowotwórczym środkiem werbalizacji pojęcia ‘internet’ w języku ukraińskim. Na przykładzie nazw użytkowników internetu (*інтернетник, інтернетівець, мережник, мережевик, мережанин, нетизен, неттер*) autorka zbadała dyferencjację semantyczno-funkcjonalną i komunikacyjno-pragmatyczną środków profilowania tego pojęcia w języku ukraińskim, nazywanego przez nią „українськомовним «кресленням» Інтернету”. Szczególne miejsce w wystąpieniu poświęcone było zagadnieniu konkurencji rodzimych i obcojęzycznych środków nominacji w sferze komunikacji internetowej.

Arno Wonisch (Arno Voniš, Graz) w referacie *Язык футбола: словообразование и интернет* przeprowadził analizę porównawczą terminów odnoszących się do piłki nożnej w językach rosyjskim, bułgarskim i niemieckim. Najważniejsze wnioski z przeprowadzonego badania sprowadzają się do określenia języka niemieckiego, z dominującym modelem dwu- i wieloelementowej kompozycji typu *Weltmeisterschaft*, jako najbardziej purystycznego w tym zakresie. Struktury z dywizem pojawiają się w tym języku tylko w nowych wyrazach typu: *VIP-Logen, Fan-Blog*. W języku rosyjskim i bułgarskim szerszy zakres mają konstrukcje rzeczownikowe i przymiotnikowe (nazwy zestawieniowe), np. ros. *чемпионат мира*, bułg. *световно първенство*, oraz nowe wyrazy złożone z dywizem, zwłaszcza w języku rosyjskim, np. *фан-блог, онлайн-бронирование*. Autor określa to ostatnie zjawisko jako „dywizację” (*дефисизация*), akcentując problem pisowni nowych wyrazów. Dodajmy, że ten model struktur, poza terminami sportowymi, doczekał się już pewnej liczby opisów, głównie w języku rosyjskim, polskim i bułgarskim, a same struktury określane są przez niektórych badaczy jako binominy.

W drugim dniu konferencji posiedzenie otworzył referat **Aleny Łukaszaniec** (Алена Лукашанец, Mińsk) *Онлайн-словари молодежного сленга: словообразовательный аспект лексики*. Na materiale trzech słowników (*Словарь молодежного сленга*, b.d.; *Словоборг: Народный словарь русского языка*, b.d.; *Словоново: Словарь современной лексики, жаргона и сленга*, b.d.) referentka szczegółowo omówiła slangizmy młodzieżowe od strony ich struktury (afiksy, modele, typy, pochodzenie (obce), warianty, możliwości), uwzględniając czynniki ekstralingwistyczne. Ukazała główne tendencje rozwoju słowotwórstwa rosyjskojęzycznego slangu młodzieżowego, ustaliła podobieństwo między procesami słowotwórczymi w tym slangu i współczesnym języku ogólnym (*общелингвистическом языке*); zbadała potencjał słowotwórczy sposobów i środków słowotwórczych w slangu. Dużo uwagi poświęciła innowacjom związanym z graficzną formą realizacji

slangu w komunikacji internetowej, w tym grafoderywacji, graficznym skrótom i przeciwnie – długim, trudno wymawianym wyrazom. Zwróciła także uwagę na element oceny jako specyfikę slangizmów.

Goran Milašin (Banja Luka) w wystąpieniu *O jeziku Твитера са дериватолошког становишта* omówił charakterystyczne cechy języka serbskich użytkowników serwisu społecznościowego Twitter. Zwrócił uwagę na aktywne kalkowanie wyrazów angielskich za pomocą serbskich sufiksów, głównie tworzenie czasowników typu *твитовати*, *синовати* (z ang. *seen*), określając to zjawisko jako *англосербски јазик*, tj. serbski wariant *globish*. Referent odnotował jednak i aktywną rolę środków słotwórczych języka serbskiego zapewniających komunikację użytkownikom Twittera, przytaczając takie neologizmy jak: *твитераи*, *твитераишица* ‘użytkownicy Twittera’, *твитовати*, *твитнути* ‘wymieniać się/wymienić się informacjami w Twitterze’ i in.

Referat **Igora Miłosławskiego** (Игорь Милославский, Moskwa) *Какие научные представления о русском словообразовании следует разместить в Интернете?* miał charakter teoretyczno-metodologiczny. Autor przedstawił swój punkt widzenia na miejsce w internecie słotwórstwa, rozumianego dwojako: jako mechanizm pewnego fragmentu języka i jako dyscyplina naukowa. Priorytetem powinien być według niego dostęp w internecie do prac wartościowych naukowo i relewantnych dla badaczy zajmujących się słotwórstwem. W tym celu należy przeprowadzić weryfikację gramatyk, które już zostały udostępnione użytkownikom, a także ocenić przydatność słowników morfemowych i słotwórczych.

Sonja Nenezic (Nikšić) w referacie *Властита имена као мотиватори неких нових твореница у језику црногорских онлајн медија* rozpatrywała grupę neologizmów pochodnych od nazw partii politycznych i organizacji (*DPS-ovac*, *deposovac*, *natovac*, *NVO-ovac*), od toponimów (*crnogorizacija*, *montenegrizacija*) i od antroponimów będących nazwiskami polityków (*đukanizacija* od *Đukanović*). Szczególne miejsce zajęło zbadanie funkcji stylistycznych takich neologizmów w tekstach czarnogórskich mediów internetowych.

Referat **Giennadija Nikołajewa i Natalii Nikołajewej** (Геннадий Николаев, Наталия Николаева, Kazań) *Русский интернет-жаргон: способы образования* dotyczył rosyjskiego żargonu internetowego, inaczej slangu¹. Referenci wyróżnili dwa sposoby tworzenia slangizmów komputerowych: morfemowy

¹ W polskiej terminologii w tym przypadku lepszym ekwiwalentem od *żargonu* jest *slang*. Por. wyznaczone przez Stanisława Grabiasa (1993) miejsce żargonu w układzie socjolektów z punktu widzenia tajności: „żargony (ochweśnicki, złodziejski, więzienny) – intencjonalnie

i niemorfemowy. W słowotwórstwie morfologicznym jako podstawy derywacyjne mogą służyć tematy wyrazów rodzimych (*вис, висюк, дикарка, крякалка* itp.) lub zapożyczonych, głównie z angielskiego (*бибисина* ← *BBC*, *басик* ← *basic*, *виндюк* ← *Windows* itp.), afiksy zaś w obu przypadkach są pochodzenia rosyjskiego. Znacznie szerzej jest stosowany w slangu internetowym niemorfemowy sposób tworzenia slangizmów, okreśłany przez autorów jako „słowotwórstwo leksykalno-semantyczne” (w polskiej literaturze językoznawczej w powszechnym użyciu jest odpowiednik terminologiczny *neosemantyzacja*), polegający na przypisaniu nowych specyficznych znaczeń komputerowych wyrazom dobrze znanym z języka ogólnego (*кривизна* ‘zakłócenie pracy komputera’, *вешалка* ‘tablica’, *кобель* ‘kabel łączności’ i inne). Bardzo produktywnym sposobem tworzenia slangizmów są etymologie ludowe powstałe wskutek asocjacji dźwiękowych lub, częściej, graficznych formy angielskiego terminu internetowego (*бедный* ‘zepsuty’ ← ang. *bad*) i in.

Olga Siewierskaja (Ольга Северская, Moskwa) swój referat «Няшки» *сквозь интернет-призму редеривации* poświęciła bardzo popularnym w języku rosyjskich użytkowników kobiecych stron internetowych rzeczownikom typu *вкусняшка, стройняшка, умняшка, нежняшка*. Autorka dowodziła, że wszystkie takie derywaty w kontekście mogą przybierać znaczenie oceny ‘coś dobrego, przyjemnego’ przy osłabieniu podstawowego znaczenia leksykalnego związanego z rdzeniem, w odróżnieniu od innych wyrazów utworzonych według tego modelu; wyraziła też pogląd, że należy mówić nie o nowym szczyście produktywności formantu *-няшк(а)*, lecz raczej o „nowym modelu” struktury morfemowej wyrazów, które stały się modne wśród pewnej społeczności internetowej.

W referacie **Lewona Saakjana** (Левон Саакян, Moskwa) «*Закон экономики*» i «*неэкономные*» *средства словообразования в русскоязычном Интернете* przedstawiony został jeden z najbardziej aktywnych i jednocześnie najmniej ekonomicznych sposobów słowotwórstwa kompresywnego we współczesnym języku rosyjskim – tak zwane „kompleksy z dywizem” (*дефисные комплексы*) typu *человек-который-знает-как-надо, Россия-которой-не-стало*. Autor uważa, że te złożone struktury w dyskursie internetowym pełnią funkcję przejściową, która jest właściwa odmianie pisanej języka, a nie systemowi języka, oraz że wychodząc od tendencji rozwoju języka, można prognozować w przyszłości przekształcenie ich w jednostki wyrazowe.

tajne odmiany języka, w których środki językowe podporządkowane są takiemu kodowaniu informacji, aby była dostępna tylko dla osób wybranych” (Grabias, 1993, s. 238).

Krystyna Kleszczowa (Katowice) wygłosiła referat *Internet jako narzędzie w ocenie stabilności neologizmów: na przykładzie polskich przymiotników*. Internet jest bardzo cennym narzędziem w śledzeniu nowo powstałych wyrazów. Według autorki szerszy ogląd języka pokazuje, że o tendencjach językowych decydują nie tylko nowości, ale przede wszystkim stabilność nowo powstałych jednostek leksykalnych. W ocenie stabilności pomocny jest również internet. Autorka przedstawiła zalety projektu realizowanego pod kierunkiem Piotra Wierzchonia, a dotyczącego tzw. fotodokumentacji, czyli poświadczeń tekstowych dla chronologizacji jednostek leksykalnych języka polskiego. Korzystając z tego narzędzia, rejestrującego także nieodnotowane w żadnym słowniku leksemy, badaczka skoncentrowała się na problemie stabilności polskich przymiotników powstałych u progu XX wieku.

Elena Koriakowcewa (Елена Коряковцева, Siedlce) w referacie *Проявления глобальной интернационализации в словотворчестве российских, польских и чешских интернавтов* omówiła nowe derywaty rzeczownikowe utworzone przez rosyjskich, polskich i czeskich internautów za pomocą międzynarodalnych afiksów i afiksoidów (*аффиксоидных агглютинаторов*), przedstawiła ich charakterystykę strukturalno-semantyczną i funkcjonalną. Przeprowadzona analiza pozwoliła na wyciągnięcie wniosku, że zapożyczanie pewnych anglo-amerykańskich afiksów i modeli derywacyjnych, uwarunkowane językowo-kulturową globalizacją („*америкоголобализацией*”) i aktywnością crossmediów, sprzyja wzrostowi cech analityzmu i aglutynacyjności w słowotwórstwie trzech badanych języków.

Magdalena Pastuchowa (Katowice) w wystąpieniu *Stare czy nowe? O mechanizmach gry słowotwórczej na przykładzie internetowych memów i forów dyskusyjnych* postawiła dwa podstawowe pytania: czy obecne wykorzystanie internetu sprzyja tworzeniu języka internetu i czy można mówić o odrębnym (para)systemie językowym w internecie? Przywołane przykłady z internetu świadczą o tym, że obecnie stosowane techniki słowotwórcze były znane przed pojawieniem się internetu. Należy do nich m.in. gra budową morfologiczną wyrazu (np. *allegro*, *dziejotwórstwo*), adaptacja słowotwórcza (*peerować*, *youtubowy*), afiksacja i quasi-afiksacja (*e-poznać*), cyrkumfleksacja (*odptasz-kować*), kompozycja, abrewiacja. Jest jednak novum, które autorka określa jako kontrmówienie. Zjawisko to polega na tym, że pozostaje ono „w opozycji do mówienia oficjalnego, obowiązującego w danym społeczeństwie i czasie”.

Referat **Zofii Rudnik-Karwatowej** (Warszawa) *Przydatność systemu informacji slawistycznej iSylbislaw dla badań słowotwórczych* miał na celu

zapoznanie uczestników konferencji z funkcjonalnością systemu iSybisław prezentowanego przez bibliograficzną bazę danych światowego językoznawstwa sławistycznego („Bibliograficzna baza danych światowego językoznawstwa sławistycznego iSybisław”, b.d.), a zwłaszcza jego użytecznością dla badań słowotwórstwa języków słowiańskich. Dzięki odpowiedniej strukturalizacji języka informacyjno-wyszukiwawczego możliwe jest szybkie dotarcie do informacji zawartej w dużym, różnojęzycznym zbiorze informacyjnym, a także ocena jej relewancji na podstawie słów kluczowych, abstraktu czy klasyfikacji. Model wyszukiwania informacji za pomocą słów kluczowych (ich funkcję pełnią w systemie przede wszystkim terminy językoznawcze, w tym z zakresu słowotwórstwa) umożliwia użytkownikowi wyszukanie relewantnych dla niego informacji według każdego spośród ekwiwalentnych terminów z różnych języków. Zastosowana w systemie informacyjnym metoda klas ekwiwalencji stwarza szerokie możliwości badań porównawczych w zakresie terminologii słowotwórczej w językach słowiańskich.

Jerzy Sierociuk (Poznań) w referacie *Możliwości i ograniczenia opisu gwarowego słowotwórstwa w świetle korpusów elektronicznych* starał się między innymi odpowiedzieć na pytanie, dlaczego w bazach danych jest znikoma liczba przykładów pochodzących z gwar. Jedną z przyczyn tego stanu rzeczy referent dostrzega w samej specyfice funkcjonowania gwar – dane gwarowe muszą być lokalizowane terenowo, a ponadto gwary cechuje znaczna wariantywność fonetyczna, morfologiczna, znaczeniowa. W związku z tym niezbędne jest najpierw opracowanie zasad uproszczonej transkrypcji, wykluczającej stosowanie znaków specjalnych. Zadanie to, obejmujące całość gwar, nie jest możliwe do zrealizowania. Inny problem dotyczy niekompletności zebranych materiałów dialektologicznych. Dostępne słowniki i zbiory tekstów nie stanowią wystarczającej podstawy do opisu złożoności zjawisk słowotwórstwa gwarowego, np. często brak jest poświadczeń żywotności obu elementów „pary derywacyjnej”, najczęściej rejestrowany jest sam wyraz pochodny bez podstawy słowotwórczej. Do pozyskania pełnych danych gwarowych niezbędne okazuje się zatem stosowanie tradycyjnej metody odpytywania według wcześniej przygotowanego kwestionariusza.

Krystyna Waszakowa (Warszawa) w referacie *Kontekstowe innowacje słowotwórcze w internetowych tekstach publicystycznych i w ich komentarzach* zaprezentowała ogląd derywatów w perspektywie zdarzenia użycia językowego, tj. w konkretnym akcie mowy (online). Jako materiał badawczy referentka wykorzystała przykłady memów. W tym gatunku wypowiedzi

internetowej w sposób jaskrawy ujawnia się kreatywność nadawcy wykorzystującego potencjał językowych środków słowotwórczych. Można przyrzeć się możliwościom rozumienia przez użytkowników języka złożonych formalnie i semantycznie derywatów słowotwórczych użytych w funkcji perswazyjnej. Chodzi tu o kompetencję językową, a także wiedzę o świecie, niezbędne do zrozumienia realnej treści wyrazów pochodnych słowotwórczo i interpretacji ich wartości aksjologicznej.

Trzeci dzień obrad otworzyła **Ingeborg Ohnheiser** (Innsbruck) referatem *Регулярность и вариантность адаптации английских заимствований в русском Интернете* dotyczącym adaptacji anglicyzmów w rosyjskojęzycznym internecie. Za podstawę materiałową posłużył badaczce *Словарь англицизмов русского языка* A. I. Dżakowa zawierający ponad 17 000 artykułów słownikowych (Дьяков, b.d.). Autorka przeanalizowała różne sposoby adaptacji: „czystą” transkrypcję i transliterację, ich kombinacje, pełne lub częściowe kalkowanie. Szczególną uwagę zwróciła na wahania w adaptacji anglicyzmów (*фешин, фешен* i *фэшин* z ang. *fashion*), a także na aktywne tworzenie nowych struktur za pomocą kontaminacji (*blending*), przywołując przykłady neologizmów typu *соцсэд* (z *соцсетъ*+*сосэд*), *олимпиард* (*олимпиада*+*миллиард*).

Obiektem zainteresowania **Zoi Pietrowej** (Зоя Петрова, Moskwa) w referacie *Языковая игра с интернет-терминологией в современной поэзии (словообразовательный аспект)* były realizacje słowotwórczej gry językowej z wykorzystaniem terminologii internetowej i slangu komputerowego we współczesnej poezji rosyjskiej. Jedną z najważniejszych odmian gry słów stanowi kalambur ukazujący dwuznaczność wyrazu poprzez igranie brzmieniowym podobieństwem z wyrazem obcym (angielskim) lub skrótowcem (abrewiaturą), np. *аська* – (program) ICQ, *мыло* – mail, *лыжи* – (kompania) LG, *мазила*, *мурзилка* – Mozilla itp. Czasem homofoniczny kalambur realizowany jest w postaci wyrazu utworzonego od rodzimego wyrazu: *клава* – *клавиатура*, *подмышка* – *коврик для мыши*. Ciekawą ilustracją tego zjawiska stanowi między innymi domena internetowa *ru*, a także angielski termin internetowy *net*, które mogą pełnić funkcję morfemów służących do tworzenia neologizmów (okazjonalizmów) słowotwórczych, oczywiście, mających charakter kalamburu, np. *Нас ru-банки / обстругали, как рубанки, где хамдамовской кисти женщина / интерНЕТ превратит в интерЕСТЬ*.

Jelena Pietruchina (Елена Петрухина, Moskwa) w referacie *Динамика синхронного словообразования в русском языке по данным Рунета* badała produktywne modele słowotwórcze, według których tworzone są wyrazy

w języku użytkowników sieci. Do badań wykorzystany był *Русско-немецкий словарь новых слов* (red. Renate Bielenczikowa i Igor S. Ułuchanow; Беленчикова & Улуханов, 2007), w którym zamieszczone są nowe rosyjskie wyrazy zarejestrowane w publikacjach drukowanych i elektronicznych od połowy lat osiemdziesiątych XX wieku do 2002 roku. Na przykładzie nowych wyrazów z tematem *само-* przedstawione zostały aktywne mechanizmy rederywacji (*самораспад* → *самораспадатся*) i przyrostu ogniw w łańcuchach słowotwórczych (*самофинансирование* → *самофинансист*).

Łarisa Racyburskaja (Лариса Рацибурская, Niżny Nowogród) w referacie *Сложные новообразования как средство воздействия в электронных масс-медиа* skoncentrowała się na zagadnieniu oddziaływania mediów elektronicznych na użytkowników. Techniką słowotwórczą, która sprzyja zwiększeniu aktywności tej funkcji, jest kompozycja w szerokim rozumieniu. Część neologizmów powstałych w wyniku działań na wyrazach (łączeniu ze sobą dwóch lub więcej wyrazów) stanowią złożenia właściwe lub wyrazy złożone utworzone za pomocą afiksów i afiksoidów (*энхаэлозависимость*, *Петродеградация*, *инвесткворум*; *евроконтакты*, *кибершипон*, *наночистка*). Bardzo często tworzone są struktury kontaminowane (*физкультприветливые лица*, *арт-подготовленный визит*, *торпедовыносцы*, *заградпаспорт*, *люди-хаммеры*), w tym grafoderywaty (*ГАДЖЕТизация*, *КРЫМсота*, *НОСТАЛЬгия*), a także neologizmy utworzone za pomocą derywacji wymiennej, tzn. wymiany jednego z członów kompozycji (*сетепредставление*, *турецкопойманные*, *органотряд*, *город-суд*, *законоругатели*). Ekspresywność takich struktur w mediach elektronicznych jest wynikiem świadomego wykorzystania środków słowotwórczych i zabiegów derywacyjnych, a także uwzględniania realiów społecznych.

Program konferencji tego dnia zamknął referat **Barbary Štebih Golub** (Zagrzeb) *Hrvatski jezik između međumrežja i interneta*. Na materiale tekstów chorwackich forów, czatów, blogów i komentarzy czytelników do artykułów w publikacjach internetowych autorka przeanalizowała wpływ komunikacji internetowej na korpus chorwackiego języka literackiego. W centrum jej uwagi znalazła się konkurencja rodzimych i zapożyczonych sposobów nominacji pojęć stworzonych przez globalną sieć komputerową. Jako przykład mogą służyć nazwy samej tej sieci w języku chorwackim – *međumrežja* i *Internet*, a także adaptowane anglicyzmy i pochodne od nich (*feisbuk* → *feisbučiti*) oraz ich chorwackie ekwiwalenty (ang. *site* i chorw. *adresište*, *mjestište*, *sjedište*).

W programie czwartego dnia konferencji jako pierwsza wystąpiła **Irena Stramljič Breznik** (Maribor) z referatem *Besedotvorna tipologija leksike*

v spletnih slovarjih „žive slovenščine“. Obiektom analizy były neologizmy, które nie weszły jeszcze do słowników słoweńskiego języka literackiego, funkcjonujące w komunikacji internetowej i zarejestrowane w słownikach sieciowych. Ich strukturę formalno-semantyczną i ścisłość wyrażenia pojęć autorka przebadła za pomocą ankiety przeprowadzonej wśród studentów filologów. Dzięki temu pozyskany został cenny materiał do określenia perspektyw utrwalenia się w języku takich produktów słowotwórstwa. Jako przykład referentka przedstawiła serię wyrazów oznaczających osobę fotografującą samą siebie za pomocą telefonu: *selfi, sebek, sebček, sebko, odnofot, sebefot, narcisek, samsek* i in.

W referacie **Tatjana Swiszczuk** (Татьяна Свищук, Mińsk) *Демотиватор и мем: новые термины Рунета* rozpatrywana była treść pojęć wyrażanych przez terminy *демотиватор* (*демотивационный постер*) i *мем*, a także ich miejsce i rola we współczesnej komunikacji internetowej, zwłaszcza ich wpływ na język tekstów internetu i jego zasoby słowotwórcze.

Amela Šehović (Sarajewo) w referacie *Skraćivanje riječi na internetskim forumima* przedstawiła wyniki badań trzech grup wyrazów skróconych we współczesnym języku bośniackim: 1) skróty (*fejs* ← *Facebook*, *admini* ← *administratori*), 2) skrótownice (akronimy) typu *UTIC* (*Univerzitetski tele-informatički centar*), *MM* (*moj muž*) i 3) skróty tekstowe typu *čok*. (*čokolada*), *kr*. (*krefit*). Autorka oddzielnie odnotowała skróty utworzone przez bośniackich użytkowników internetu na bazie rodzimego języka (*poz* ← *pozdrav*) i na podstawie anglicyzmów (*fb* ← *Facebook*). Zwróciła także uwagę na rolę emotikonów w strukturze tekstów na forach internetowych.

W referacie **Aliny Barylko** (Graz) *Пирожковое словообразование* zaprezentowany został nowy gatunek tekstów internetowych – tak zwane *стишки-пирожки* (wierszyki-paszteciki). Nazwa ich pochodzi od wiersza *Пирожки*, który umieścił na swojej stronie w 2003 r. Władisław Kungurow. Prelegentka skoncentrowała się na słowotwórstwie autorów tego gatunku „niepoezji” (jak oni sami określają swoje teksty) we współczesnej rosyjskojęzycznej komunikacji internetowej, przywołując przykłady neologizmów różnych części mowy i sposobów słowotwórstwa w *пирожках*: rzeczowniki (*муравьиность, разлюбление*), czasowniki (*бегемотить, тилитилитраливалить*) i przymiotniki (*вкуснявый, баобабий*).

Konferencję zamknął referat **Tijany Milenković** (Graz) *Skraćenice u Internet komunikaciji na srpskom jeziku*, w którym przeanalizowany został zbiór 130 różnego typu skrótownic w internetowej komunikacji młodzieży serbskiej.

Przeważają wśród nich skrótowce utworzone od zestawień i całych fraz typu *np* (*nema problema*), *pmsm* (*po tom skromnem mišlenju*). Wśród skrótowców charakteryzujących się dużą aktywnością użycia przez serbskich użytkowników internetu niemało jest także anglicyzmów typu *LOL* (*Laughing out loud*) lub *BFF* (*Best friends forever*). Autorka wykorzystwała do badań specjalną ankietę umożliwiającą określenie aktywności użycia skrótowców przez użytkowników internetu, a także celowość stosowania takich struktur oraz emotikonów.

Podsumowując, należy podkreślić, że temat konferencji był bardzo trafny ze względu na jego aktualność. W kontekście rozważań nad nową rzeczywistością komunikacyjną i językową przed badaczami słowotwórstwa stają ważne zadania teoretyczno-metodologiczne dotyczące relacji społeczeństwo – język, kultura – język, technika – język. Badanie kontekstu języka i użycia go w internecie jest bardzo istotne dla poznania nowego środowiska językowego, w którym tworzą się nowe możliwości zmian językowych i zwyczajów językowych.

W 2017 roku został wydany drukiem tom pokonferencyjny pt. *Словообразование и Интернет* (*Wortbildung und Internet*) (Tošović & Wonisch, 2016). Należy mieć nadzieję, że dostęp do tej ciekawej książki będą mieć nie tylko ci, którzy przyczynili się do jej powstania. Udostępnianie w postaci cyfrowej w internecie publikacji naukowych staje się bowiem powszechne.

Bibliografia

- Bibliograficzna baza danych światowego językoznawstwa slawistycznego iSybislaw. (b.d.). Pobrano z <http://www.isybislaw.ispan.waw.pl>
- Grabias, S. (1993). Środowiskowe i zawodowe odmiany języka – socjolekty. W J. Bartmiński (Red.), *Współczesny język polski* (ss. 223–241). Wrocław: Wiedza o Kulturze.
- Tošović, B., & Wonisch, A. (Red.). (2016). *Словообразование и Интернет* [*Wortbildung und Internet*]. Graz: Institut für Slawistik der Karl-Franzens-Universität Graz; Kommission für Wortbildung beim Internationalen Slawistenkomitee.
- Беленчикова, Р., & Улуханов, И. (Red.). (2007). *Русско-немецкий словарь новых слов* [*Russisch-deutsches Wörterbuch der neuen Wörter*]. Москва: Азбуковник.
- Дьяков, А. И. (b.d.). *Словарь англицизмов русского языка*. Pobrano z <http://anglicismdictionary.dishman.ru/>
- Словарь молодежного слэнга*. (b.d.). Pobrano z www.teenslang.su
- Словоборг: Народный словарь русского языка*. (b.d.). Pobrano z www.slovoborg.su
- Словоново: Словарь современной лексики, жаргона и слэнга*. (b.d.). Pobrano z www.slovonovo.ru

Bibliography (Transliteration)

- Belenchikova, R. & Ulukhanov, I. (Eds.). (2007). *Russko-nemetskii slovar' novykh slov* [Russisch-deutsches Wörterbuch der neuen Wörter]. Moskva: Azbukovnik.
- Bibliograficzna baza danych światowego językoznawstwa slawistycznego iSybislaw. (n.d.). Retrieved from <http://www.isybislaw.ispan.waw.pl>
- D'iakov, A. I. (n.d.). *Slovar' anglitsizmov russkogo iazyka*. Retrieved from <http://anglicismdictionary.dishman.ru/>
- Grabias, S. (1993). Środowiskowe i zawodowe odmiany języka – socjolekty. In J. Bartmiński (Ed.), *Współczesny język polski* (pp. 223–241). Wrocław: Wiedza o Kulturze.
- Slovar' molodezhnogo slēnga*. (n.d.). Retrieved from www.teenslang.su
- Slovoborg: Narodnyi slovar' russkogo iazyka*. (n.d.). Retrieved from www.slovoborg.su
- Slovonovo: Slovar' sovremennoi leksiki, zhargona i slēnga*. (n.d.). Retrieved from www.slovonovo.ru
- Tošović, B., & Wonisch, A. (Eds.). (2016). *Slovoobrazovanie i Internet* [Wortbildung und Internet]. Graz: Institut für Slawistik der Karl-Franzens-Universität Graz; Kommission für Wortbildung beim Internationalen Slawistenkomitee.

***Wortbildung und Internet / Словообразование
u интернетем / Tvorba riječi i internet
[Word-Formation and the Internet]
(Institut für Slawistik der Karl-Franzens-
Universität Graz, 22–25.03.2016).***

**17th International Conference
of the Word-Formation Commission
of the International Committee of Slavists**

Summary

The article is a report of the 17th International Conference held on March 22–25, 2016, at the Institute of Slavic Studies, University of Graz, by the Word-Formation Commission of the International Committee of Slavists. The subject matter of the conference – *Word-Formation and the Internet* – proved apt due to its topicality. The authors describe each presentation delivered during this academic event.

***Wortbildung und Internet / Словообразование
u интернетем / Tvorba riječi i internet
(Institut für Slavistik der Karl-Franzens-
-Universität Graz, 22–25.03.2016).***

**XVII Międzynarodowa Konferencja
Naukowa Komisji Słotwórczej
przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów**

Streszczenie

Artykuł stanowi sprawozdanie z XVII Międzynarodowej Konferencji Naukowej zorganizowanej w dniach 22–25 marca 2016 roku w Instytucie Sławistyki Uniwersytetu w Grazu przez Komisję Słotwórczą przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów. Tematyka konferencji *Słotwórstwo i internet* okazała się bardzo trafna ze względu na jej aktualność. Autorki omawiają poszczególne referaty uczestników tego wydarzenia naukowego.

Keywords: report; conference; academic life; word-formation; Slavic languages; Internet; Word-Formation Commission of the International Committee of Slavists; University of Graz

Słowa kluczowe: sprawozdanie; konferencja; życie naukowe; słotwórstwo; języki słowiańskie; internet; Komisja Słotwórcza przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów; Uniwersytet w Grazu

(1) Ievheniia Karpilovs'ka, Institute of the Ukrainian Language, National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv
Correspondence: karpilovska@gmail.com

(2) Zofia Rudnik-Karwatowa, Institute of Slavic Studies, Polish Academy of Sciences, Warsaw
Correspondence: z.karwatowa@gmail.com

Authors' contribution: Both authors participated in elaborating research ideas and writing the manuscript. This article was financed within the statutory activities of the Institute of the Ukrainian Language, National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv, and within the statutory activities of the Institute of Slavic Studies, Polish Academy of Sciences, Warsaw.

Competing interests: The authors have declared they have no competing interests.